

Huisarts en Wetenschap

Redactiecommissie

Dr. J.O.M. Zaat, voorzitter
Dr. M.Y. Berger
Dr. H.E. van der Horst
Dr. P.L.B.J. Lucassen
Dr. B. Terluin
Dr. H.C.P.M. van Weert
Dr. G.Th. van der Werf

Redactiesecretariaat

Mw. C.M.J. Hielkema
Lomanlaan 103, 3526 XD Utrecht
Postbus 3231, 3502 GE Utrecht
Telefoon (030) 2881700
Fax (030) 2870668
E-mail redactie@nhg-nl.org

Nederlands Huisartsen Genootschap

Lomanlaan 103, 3526 XD Utrecht
Postbus 3231, 3502 GE Utrecht
Telefoon (030) 2881700
Fax (030) 2870668

Uitgeverij/advertentie-exploitatie

Bohn Stafleu Van Loghum bv
Postbus 246, 3990 GA Houten
Telefoon (030) 6383763
Advertenties behoeven de goedkeuring van de redactiecommissie.
Inzenden aan de uitgeverij,
www.bsl.nl

Abonnementenadministratie

Klantenservice Bohn Stafleu van Loghum bv,
Postbus 246, 3990 GA Houten
T (030) 638 37 36, F (030) 638 39 99
E-mail: klantenservice@bsl.nl

Voor België: Kluwer
Santvoortbeeklaan 21-25, 2100 Deurne
T 0800/30.143, F 0800/17.529
E-mail: info@kluwer.be

Nieuwe abonnementen

Abonnementen kunnen op ieder gewenst moment worden aangegaan en worden stilzwijgend met telkens één kalenderjaar, van 1 januari t/m 31 december, verlengd tot wederopzegging. Een abonnement wordt eenmaal per jaar, in december, bij voorafbetaling voor het aankomende jaar berekend. Bij tussentijdse aanmelding wordt voor de resterende tijd van het lopende kalenderjaar een evenredig deel van de abonnementsprijs in rekening gebracht.

Adreswijziging

Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u de adreswijziging met de gewijzigde gegevens op te sturen naar Bohn Stafleu van Loghum.

Beëindiging abonnement

Beëindiging van het abonnement kan uitsluitend schriftelijk en dient uiterlijk 1 november van het lopende abonnementsjaar te zijn ontvangen.

Abonnementsprijzen

Jaarabonnement (incl. verzend- & administratiekosten)
particulieren: f 195,50/€ 88,70; geldt ook voor Ned. Antillen en Suriname
overig buitenland: f 295,50/€ 134,10
studenten: f 99,50/€ 45,15
België: Bfr 4150
losse nummers: f 22,50/€ 10,20/Bfr 550
Prijswijzigingen voorbehouden.

Huisarts en Wetenschap verschijnt 13 maal per jaar.

Van toepassing zijn de Algemene Voorwaarden van Wolters Kluwer Nederland BV en Groepsmaatschappijen, gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam op 4 januari 2000 onder depotnummer 5/2000.

Nederlands
uitgeversverbond

Groep uitgevers voor vak en wetenschap

ISSN 0018-7070

Maatschappelijke invloed van wetenschappelijk onderzoek

Veel onderzoek wordt in Engelstalige tijdschriften met een hoge impactscore gepubliceerd. Onderzoeksgroepen op universiteiten worden onder andere afgerekend op het aantal publicaties in tijdschriften met een dergelijke status. Het hoogste ideaal is in sommige vakgebieden een publicatie in Nature of Science; in de geneeskunde scoren tijdschriften als de New England Journal of Medicine en de BMJ hoog. Nederlandse tijdschriften tellen niet mee. Op een 'blauwe' lijst – aanbevolen peer reviewed Nederlandse tijdschriften – staan het NTvG, H&W, TSG en nog een aantal bladen, maar helemaal serieus worden die niet genomen. Een van de bijwerkingen van deze buitenlandse publicatiedrift is de moeizame verspreiding van kennis bij Nederlandse dokters. Slechts weinigen lezen al die buitenlandse bladen. Onderzoekresultaten siepelen dus vaak pas door via NHG-standaarden of overzichtsartikelen.

Een werkgroep van de Koninklijke Nederlandse Akademie voor Wetenschappen heeft zich over het merkwaardige fenomeen gebogen dat onderzoek met Nederlandse patiënten, dokters en geld pas via grote omwegen toegankelijk is voor diezelfde Nederlandse patiënten en hulpverleners. Als de voorstellen van de werkgroep worden opgevolgd, gaan bij de beoordeling van de kwaliteit van onderzoeksgroepen behalve wetenschappelijke criteria in de nabije toekomst ook maatschappelijke criteria gelden zoals het aantal publicaties in Nederlandstalige tijdschriften, verwijzingen naar hun onderzoek in NHG- en CBO-richtlijnen, patiënteninformatie, software en websites. Deskundigen ontvingen op een bijeenkomst

in juni de voorstellen met voorzichtig enthousiasme. Maar omdat de spelers het rare spelletje van scoren in tijdschriften nu eenmaal kennen en ook bij hen gedragsverandering moeizaam is, zal het wel even duren voordat de voorstellen daadwerkelijk worden overgenomen. Ondanks alle problemen bij de uitvoering voor een dergelijke nieuwe beoordeling is het goed nieuws voor huisartsen én patiënten. Het wordt voor onderzoekers immers lonend om voor gewone dokters en patiënten te schrijven. En omdat het nu loont, zullen ze resultaten van onderzoek sneller en beter verspreiden. *H&W* kan er alleen maar informatiever door worden. Vol spanning wachten we het aanbod van maatschappelijk relevante publicaties af. (JZ)

Effectiviteit van de GGZ

In juni bracht GGZ Nederland, de koepel van GGZ-instellingen, haar tweede brancherapport uit over de jaren 1997-1999.¹ Volop cijfers over wachttijden, productie, ziekteverzuim van werknemers. Nuttig, maar deze cijfers zijn veelal slechts voor intimi of beleidsmakers de moeite waard. Voor huisartsen is het hoofdstuk over de effectiviteit van de GGZ wel interessant. In elk van de vijf GGZ-circuits werden twee ziektebeelden onderzocht. Eerst werd vastgesteld welke behandelingen evidence based waren bij ADHD en angststoornissen bij kinderen; schizofrenie en depressie bij volwassenen; depressie en angst bij ouderen; zedendelicten en geweldsdelicten in de forensische psychiatrie en alcohol- en opiaatverslaving in de verslavingszorg. Voor elke van deze aandoeningen werd de soort behandelingen van cliënten uit de ambulante én de klinische zorg nagegaan. Jammer ge-

noeg waren er lang niet in alle groepen voldoende patiënten. In totaal werd de behandeling van 1466 patiënten langs de meetlat gelegd. Kinderen met ADHD krijgen in 75% van de gevallen een effectieve therapie (methylfenidaat), maar slechts 7% kreeg een effectieve niet-medicamenteuze therapie. Bijna twee derde van de kinderen met angststoornissen kreeg een niet-onderzochte psychosociale interventie en 23% een bewezen effectieve niet-medicamenteuze therapie. Bij de schizofrene patiënten kreeg het merendeel wel effectieve medicamenten, maar daar valt weer op dat bij de ambulante zorg de helft van de patiënten vier contacten of minder heeft en 64% van de patiënten tijdens de behandeling stopt. Over depressie bij volwassenen zijn helaas geen cijfers bekend. De onderzoekers stellen dat weliswaar een groot deel van de cliënten een effectieve therapie krijgt – meestal een medicamenteuze –

De berichten, commentaren en reacties in de rubriek Journaal richten zich op de wetenschappelijke en inhoudelijke kanten van de huisartsgeneeskunde. De bijdragen van lezers zijn welkom. In deze aflevering zijn de bijdragen van: Jako Burgers, Toine Lagro-Janssen, Peter Lucassen, en Joost Zaat.

maar dat driekwart van de patiënten ook interventies krijgt aangeboden waarvan de effectiviteit onbekend is. Dat zijn dan vooral de 'ondersteunende en begeleidende gesprekken'. Mag het kwaliteitsbeleid in de GGZ volgens ons *H&W*-journaal in nummer 7 verbetering behoeven, dit is in ieder geval een moedige poging de zorg kritisch door te lichten. (JZ)

1 Dossier GGZ. Brancherapport GGZ 1997-1999. Den Haag: SDU, 2001. Te bestellen bij GGZ Nederland (030-2894870).

Evidence based medicine voor patiënten

Dokters vinden *evidence based medicine* al moeilijk, zo leek het op de wetenschapsdag van het NHG op 21 juni. Het materiaal is niet geschikt, het kost te veel tijd en patiënten snappen het al helemaal niet.

Sinds kort is er een Cochrane website speciaal gericht op patiënten (www.cochraneconsumer.com). Veel samenvattingen van reviews zijn naar leken termen vertaald (in het Engels, dat wel) en zijn op die manier goed toegankelijk.

Bovendien is er informatie om patiënten te leren onderzoek en risico's te begrijpen. Eerst zelf op kijken en daarna een papertje met het site-adres erop aanplakken in de wachtkamer, zodat patiënten ook zelf gaan kijken. Als er nu nog een Nederlandse vertaling zou kunnen komen, dan heb je eindelijk EBM die tijd bespaart.

Voor de dokters publiceren we in dit nummer korte samenvattingen van de voordrachten op de wetenschapsdag (pp. 394-400). Het NHG-katern besteedt ook volop aandacht aan dit evenement. (JZ)

De aantrekkelijkheid van Oost-Groningen

Een huisartsentekort is in de meer afgelegen streken van Nederland – en in de grote steden – nu al voelbaar. Afgelegen gebieden zouden voor huisartsen niet aantrekkelijk zijn. In landen met echt afgelegen streken is het nog moeilijker om huisartsen te interesseren voor werk ver van de bewoonde wereld.